

# Granskning av löpande intern kontroll i redovisningsrutiner

**Region Gävleborg**

December 2020

*Projektledare Cecilia Axelsson*

*Projektmedarbetare Elin Visuri, Casper Wessén och Marcus Nilsson*



# Innehållsförteckning

<b>Sammanfattning</b>	<b>2</b>
<b>1 Inledning</b>	<b>3</b>
<b>1.1 Bakgrund</b>	<b>3</b>
<b>1.2 Syfte och revisionsfråga</b>	<b>3</b>
<b>1.3 Revisionskriterier</b>	<b>3</b>
<b>1.4 Avgränsning</b>	<b>4</b>
<b>1.5 Metod</b>	<b>4</b>
<b>2 Grundläggande krav för den löpande bokföringen</b>	<b>4</b>
<b>3 Inhämtning av data</b>	<b>6</b>
<b>4 Iakttagelser och bedömningar</b>	<b>7</b>
<b>4.1 Iakttagelser från registeranalys och stickprovskontroll</b>	<b>7</b>
<b>4.1.1 Fullständighetsanalys för huvudboken och samtliga verifikat</b>	<b>7</b>
<b>4.1.2 Fördelning manuella och automatiska bokningar i huvudboken</b>	<b>7</b>
<b>4.1.3 Gapanalys för nummerserie på samtliga verifikat för säkerställande av obruten nummerserie</b>	<b>8</b>
<b>4.1.4 Uppställning över vilka användare som utfört manuella bokningar</b>	<b>10</b>
<b>4.1.5 Vidare analys av manuella bokningar</b>	<b>11</b>
<b>4.1.6 Stickprovskontroll manuella bokföringsordrar</b>	<b>14</b>
<b>4.2 Bedömning</b>	<b>15</b>
<b>Bilaga 1</b>	<b>16</b>

# Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Gävleborg har PwC granskat löpande intern kontroll i redovisningsrutiner.

Vår sammanfattande bedömning är att **regionstyrelsen till övervägande del** har säkerställt en intern kontroll avseende löpande bokföring. Den sammanfattande bedömningen baseras på en sammanvägning av de i granskningen uppställda kontrollområden.

Den genomförda registeranalysen visar på att huvudboken och verifikaten under den granskade perioden är fullständiga. Rutiner finns bland annat kring omkontering av verifikationer samt öppning och stängning av perioder. Det är fastställt vilka personer som får upprätta manuella bokföringsposter. Genomförd registeranalys visar att det är ett begränsat antal personer med tilldelad befogenhet som har upprättat manuella bokföringsposter.

Genomförd gapanalys av verifikationsnummerserierna visar på att brott i nummerserien föreligger gällande leverantörsfakturor. Anledningen till dessa brott förklaras av inkomna leverantörsfakturor i Proceedo som makulerats i huvudboken för vidare hantering i Agresso. Ekonomiservice är väl medveten om denna hantering och det pågår ett arbete kring detta, vilket vi ser som positivt. I övrigt har de stickprov som genomförts inom ramen för granskningen inte visat på några brott i nummerserierna.

Genomförd stickprovskontroll av manuella bokföringsposter visar på bokföringsposterna lever upp till kraven som framgår av LKBR.

## Rekommendationer

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Säkerställa att det arbete som pågår kopplat till att få bort makuleringar av leverantörsfakturor i huvudboken, som inkommit i Proceedo, för vidare hantering i Agresso fortgår. Detta är viktigt dels utifrån ett arbetsmiljöperspektiv genom att minska den manuella hanteringen av leverantörsfakturor. Dels utifrån efterlevnad av lagens krav på att bokföringen ska gå att följa i en löpnummerföljd för en tidsperiod utan brott i verifikationsnummerserierna.

# 1 Inledning

## 1.1 Bakgrund

Av kommunallagen framgår att styrelser och nämnder ska ha kontroll över sin verksamhet. Detta innebär att styrelser och nämnder ansvarar för att ha en ändamålsenlig styrning och säkra rutiner. Intern kontroll är ett ledningsverktyg med betydelse för tjänstemannaledning och styrelsen.

Kontrollsystem ska säkerställa att beslut fattas på ett korrekt underlag. De ska också skydda mot medvetna eller omedvetna fel när det gäller hanteringen av regionens tillgångar.

En av revisorernas uppgifter enligt kommunallagen 9 kap 9 § är att "utröna om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig".

Revisorerna har utifrån sin riskbedömning valt att genomföra en granskning av löpande intern kontroll i redovisningsrutinerna utifrån perspektivet tillräcklig intern kontroll. Konsekvenserna av bristande rutiner och kontroller kan få både ekonomiska och förtroendemässiga följder.

## 1.2 Syfte och revisionsfråga

Granskningen syftar till att bedöma om regionstyrelsen har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende löpande bokföring.

Baserat på grundläggande krav enligt god redovisningssed kommer granskningen att bedömas utifrån följande uppställda kontrollområden:

- Fullständighetsanalys för huvudboken och samtliga verifikat
- Gapanalys för nummerserie på samtliga verifikat för säkerställande av obruten nummerserie
- Uppställning över vilka användare som utfört manuella bokningar
- Fördelning manuella och automatiska bokningar i huvudboken
- Vidare analys av manuella bokningar (bokningar på ovanliga arbetstider, bokningar med effekt x antal dagar innan bokningen skapades, bokningar som överskrider tröskelvärden, bokningar med jämna värden, bokningar med ovanliga kombinationer av huvudbokskonton)
- Stickprovskontroll av manuella bokföringsordrar för kontroll att de uppfyller de grundläggande kraven på en verifikation

## 1.3 Revisionskriterier

Revisionskriterier utgörs av:

- Kommunallagen
- Lagen om kommunal bokföring och redovisning
- RKR's rekommendation nr R1 Bokföring och arkivering

#### **1.4 Avgränsning**

Granskningen avgränsas till regionstyrelsen och perioden januari - september 2020. Avgränsning sker enligt ovanstående revisionsfrågor och redovisningsrutiner.

#### **1.5 Metod**

Granskningen genomförs genom registeranalys av samtliga huvudbokstransaktioner för perioden januari – september 2020. Utifrån angivna områden i avsnitt "Omfattning" sker olika sökningar med hjälp av registeranalys. Resultatet av sökningarna kommer därefter, stickprovsvis, att kontrolleras och verifieras mot underlag och genom kontakt med enheten Ekonomiservice eller motsvarande.

## 2 Grundläggande krav för den löpande bokföringen

Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) innehåller bestämmelser om bokföring och redovisning för kommuner och regioner. Ekonomiska händelser ska enligt 3 kap 3§ LKBR bokföras så att den presenteras i registerordning och systematisk ordning. Det gör det möjligt att kontrollera fullständigheten i bokföringsposterna samt att överblicka verksamhetens förlopp, ekonomiska ställning och resultat.

Registerordning (grundbokföring) och systematisk ordning (huvudbokföring) möjliggör att bokföringen går att följa i en löpnummerföljd för en tidsperiod. Enligt RKR's rek nr R1 Bokföring och Arkivering ska en serie av verifikationsnummer vara obruten för en tidsperiod, serien ska föras i en följd utan att mellanliggande nummer eller tecken hoppas över. I bokföringssystemet ska det gå att kontrollera att verifikationsserien är obruten.

Lagen anger även, enligt 3 kap 4§, att kontanta in- och utbetalningar ska bokföras senast påföljande arbetsdag. Andra ekonomiska händelser ska bokföras så snart det kan ske. Enligt RKR's rek nr R1 anges att bokföring av andra ekonomiska händelser ska göras så snart som regionen har tillräckliga uppgifter för att kunna bokföra händelsen.

Enligt 3 kap 9§ LKBR ska en verifikation innehålla uppgifter om när den har sammanställts, när den ekonomiska händelsen har inträffat, vad denna avser, vilket belopp den gäller och vilken motpart den berör. Vidare ska verifikationen ha ett verifikationsnummer eller annat identifieringstecken för att sambandet mellan verifikationen och den bokförda ekonomiska händelsen utan svårighet ska kunna fastställas.

I de fall det sker en rättelse av en bokföringspost ska det enligt 3 kap §7 LKBR anges när rättelsen har gjorts och vem som har gjort den samt vilken verifikation rättelsen avser. Det ska även säkerställas att det vid en granskning av den rättade bokföringsposten utan svårighet går att få kännedom om rättelsen. Enligt RKR's rek nr R1 ska en rättelse av verifikation göras på ett sådant sätt att den ursprungliga uppgiften klart framgår.

## 3 Inhämtning av data

Vi har inom ramen för granskningen genomfört en registeranalys av samtliga huvudbokstransaktioner under perioden 20200101 - 20200930. Registeranalys har utförts på filer av material tillhandahållet av Region Gävleborg. Den data vi erhållit från regionen har tagits ut från ekonomisystemet Agresso.

Huvudbokstransaktionerna omfattar såväl automatiska bokföringsposter som manuellt skapade bokföringsposter. Det som skiljer dessa typer av bokningar åt är att en automatisk bokföringspost genereras i ett standardiserat bokföringsprogram i samband med filöverföringar från försystem och journaluppdateringar av reskontror, medan en manuell bokföringspost upprättas och registreras av en hos regionen behörig person.

Registeranalysen visar på att totalt 726 695 bokföringsposter har bokförts under den granskade perioden till ett värde av totalt 82,6 mdkr.

# 4 Iakttagelser och bedömningar

## 4.1 Iakttagelser från registeranalys och stickprovskontroll

### 4.1.1 Fullständighetsanalys för huvudboken och samtliga verifikat

För att kunna kontrollera fullständigheten i bokföringsposterna har vi inhämtat hela huvudboken från bokföringssystemet för den granskade perioden 2020-01-01 - 2020-09-30.

Vi har genom analysen kunnat utläsa att verifikationerna bokförs i 71 st olika verifikationsnummerserier, se bilaga 1. Av bilagan framgår även att samtliga verifikationsnummerserier summerar till noll.

Registeranalysen visar även att samtliga perioder summerar till noll och att det inte finns några differenser mellan bokningar i debet-kredit, vilket framgår av figur 1 och 2 nedan.

Figur 1 - Bokningar debet och kredit fördelat på manuella och automatiska bokföringsposter

Summary of automated transactions versus manual journals

Company Code	Transaction Class	Reported Dr Amount	Reported Cr Amount	Reported Net Amount	Transaction Count	Line Count
-	Manual	58 350 278 801	58 350 278 801	0	14 834	313 337
-	Automated	24 238 270 043	24 238 270 043	0	711 861	3 098 086
	<b>Total</b>	<b>82 588 548 844</b>	<b>82 588 548 844</b>	<b>0</b>	<b>726 695</b>	<b>3 411 423</b>
	Automated	24 238 270 043	24 238 270 043	0	711 861	3 098 086
	Manual	58 350 278 801	58 350 278 801	0	14 834	313 337

Figuren visar att det inte finns några differenser mellan bokningar i debet-kredit fördelat på manuella respektive automatiska bokföringsposter.

Figur 2 - Bokningar debet och kredit fördelat per period

Summary of all transaction postings by Period

Company Code	Period	Reported Dr Amount	Reported Cr Amount	Reported Net Amount
-	2020   202001	9 630 512 072	9 630 512 072	0
-	2020   202002	10 034 345 720	10 034 345 720	0
-	2020   202003	9 576 422 968	9 576 422 968	0
-	2020   202004	8 881 485 976	8 881 485 976	0
-	2020   202005	7 959 119 247	7 959 119 247	0
-	2020   202006	8 929 181 611	8 929 181 611	0
-	2020   202007	8 976 316 640	8 976 316 640	0
-	2020   202008	9 516 868 369	9 516 868 369	0
-	2020   202009	9 084 296 241	9 084 296 241	0
		<b>82 588 548 844</b>	<b>82 588 548 844</b>	<b>0</b>

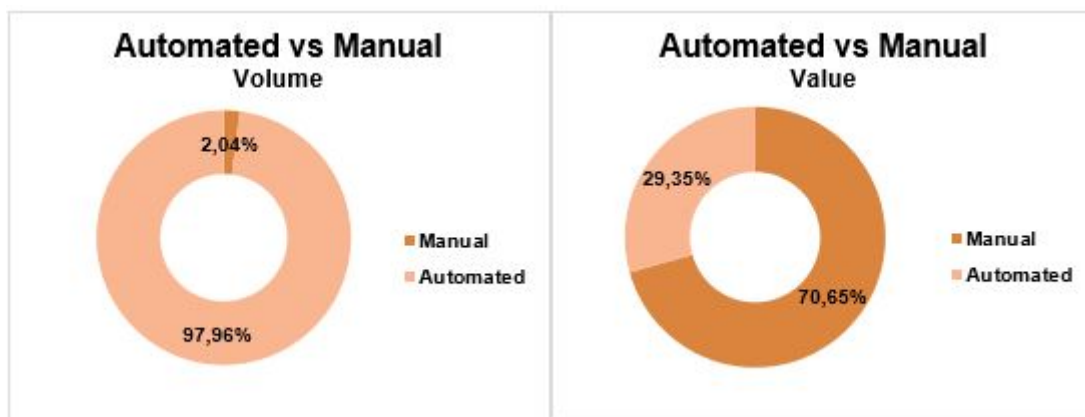
Figuren visar att samtliga perioder summerar till noll.

### 4.1.2 Fördelning manuella och automatiska bokningar i huvudboken

Av samtliga huvudbokstransaktioner, dvs bokföringsposter, som ingått i registeranalysen har 97,96% bokförts automatiskt och 2,04% manuellt. De bokföringsposter som har bokförts automatiskt motsvarar ett värde av 24,2 mdkr (29,35% av det totala värdet av samtliga transaktioner under den granskade perioden) och de poster som har bokförts manuellt motsvarar ett värde av 58,4 mdkr (70,65% av det totala värdet av samtliga transaktioner under den granskade perioden). Fördelningen av automatiska och manuella bokföringsposter framgår av figur 3 nedan.



Figur 3 - Fördelning av automatiska och manuella bokföringsposter



I samband med genomförande av registeranalys noterades att många verifikationsserier läses in manuellt per fil i Agresso. Dessa fil är ofta i textformat eller i Excelformat, vilket innebär att de skulle kunna ändras fram till och med att de läses in i systemet. För att säkra upp att det inte sker ändringar i filerna har regionen haft ett projekt kallat "externa intäkter" där alla processer blivit kartlagda. Ett system (nodinite) kontrollerar att filer kommer in som de ska. Om den efterfrågade information som krävs inte finns alternativt är felaktig går det inte att läsa in filerna utan åtgärd, filen fastnar då i systemet innan inläsning.

Vid utomlänsfakturering förekommer ett varningsmail till användaren på fakturering som måste kontrolleras eller är felaktig. Ingen löpande avstämning mellan försystem och HB sker efter filöverföringen, utan rimlighetsbedömningar görs.

För att kontrollera och övervaka filöverföringar/inläsningar finns en kedja där personer med olika roller, arbetsuppgifter och uttalat eget ansvar är involverade. När det gäller exempelvis projektet som genomfördes gällande externa intäkter finns roller och ansvar i de olika försystemen dokumenterade.

#### 4.1.3 Gapanalys för nummerserie på samtliga verifikat för säkerställande av obruten nummerserie

Som redogjorts för inledningsvis i denna rapport ska en serie av verifikationsnummer vara obruten för en tidsperiod, dvs serien ska föras i en följd utan att mellanliggande nummer eller tecken hoppas över. Inom ramen för genomförd registeranalys har en gapanalys genomförts för perioden januari - september 2020 för att kontrollera efterlevnaden av detta krav enligt god redovisningssed.

Resultatet av genomförd gapanalys visar på att det finns gap i nummerserierna. Gapen innebär inte i sig att en serie av verifikationsnummer är bruten utan kan bero på att verifikationsnumren är redovisade i andra perioder än den granskade perioden. Vid efterföljande analys, stickprovsgranskning och avstämning med personal på Ekonomiservice kan vi konstatera att gapen i nummerserien bland annat förklaras av följande:

- **Bokföringsposter med effekt under senare period**  
I Agresso är det möjligt att boka en verifikation framåt i tiden genom periodisering eller genom att välja en bokföringsperiod där verifikationsnummerserien är aktiverad.

Detta innebär exempelvis att en bokning kan skapas 2020-08-28 men bokförs i perioden 2020-10. Enligt uppgift är det vanligaste att periodisering sker maximalt 24 månader framåt. När regionen utför en periodiseringsbokning i systemet används kontoklass 17xx och 29xx. Om det är en transaktion som ska bokas på nästkommande period finns möjlighet att direkt välja den perioden vid inläsning av exempelvis en bokföringsorder, då är inte ovanstående periodiseringskonton involverade.

Dessa bokföringsposter erhåller ett löpnummer men numret bokförs först i den senare angivna perioden. Då genomförd gapanalys har omfattat perioden 2020-01-01 - 2020-09-30 medför detta gap under perioden. Vi har genom stickprovsgranskning konstaterat att verifikationerna finns och det föreligger således inget brott i nummerserien.

- **Makulering av verifikationer i Proceedo**

Enligt uppgift från Ekonomiservice går ca 70% av de e-fakturor (exkl e-handel) som leverantörer skickar till Region Gävleborg in i inköpssystemet Proceedo. I samband därmed erhåller e-fakturorna ett verifikationsnummer. Enligt uppgift från Ekonomiservice ska inte alla fakturor gå via det externa flödet i inköpssystemet utan via Agresso. Detta medför en manuell hantering där erhållet verifikationsnummer i Proceedo makuleras, dvs plockas bort i huvudboken, och erhåller ett nytt verifikationsnummer i Agresso. Denna hantering med makulering av verifikationer i Proceedo medför i sig ett brott i nummerserien.

Vid avstämning med personalen på Ekonomiservice framkommer att det föreligger en stor medvetenhet kring denna hantering och det pågår ett arbete med att försöka åtgärda detta.

- **Verifikationer över årsskifte**

Leverantörsfakturor som inkommit i slutet av 2019 men som inte har blivit attesterade under 2019 hamnar i bokföringen för 2020. Dessa bokföringsposter erhåller ett löpnummer men detta nummer bokförs först under 2020. De övriga löpnummer i verifikationsserien som bokförts under 2019 visas då som gap i perioden 2020-01-01 - 2020-09-30. Vi har genom stickprovsgranskning konstaterat att verifikationerna finns och det föreligger således inget brott i nummerserien.

Vi har i registeranalysen noterat att det förekommer verifikat som har skapats för flera år sedan men fått effekt i bokföringen under 2020. Ett exempel på sådant verifikat är en leverantörsfaktura som avser inköp av implantat. Fakturan har inkommit i maj 2017 men gett effekt i bokföringen i juni 2020. Vid uppföljning med personal på Ekonomiservice har framkommit att detta beror på att ett antal fakturor från den aktuella leverantören inte inkommit till regionen. Leverantören har därav skickat över alla fakturor på nytt till regionen under 2020 för hantering och betalning.

Utöver makulering av verifikationer i Proceedo finns det även möjlighet i Agresso att makulera en bokföringspost, detta görs genom en reversering av ett verifikat och det är ingen skillnad på om det är en manuell eller automatisk bokning. Vi har även tagit del av arbetsbeskrivning av hur reversering ska ske. Av denna beskrivning framgår att en faktura som ska makuleras ska granskas, attesteras samt konteras på samma

kostnadsställe och konto och därefter görs reverseringen av verifikationen. En reversering av ett verifikat innebär inte att den ursprungliga verifikationen plockas bort i bokföringen.

I Agresso finns möjlighet att göra utsökning på olika verifikationsnummerserier för att följa upp vem som har registrerat ett visst verifikat samt om det föreligger något brott i nummerserien. Det framgår även att det i Proceedo går att ta ut en rapport på de fakturor som inkommit i Proceedo men makulerats i huvudboken för vidare manuell hantering i Agresso. Vi har inom ramen för granskningen tagit del av en sådan rapport för 2020.

#### *4.1.4 Uppställning över vilka användare som utfört manuella bokningar*

De användare som skapar manuella bokföringsposter i Agresso och som har behörigheter till försystemen i regionen tillhör Ekonomiservice Söderhamn och Centralkassan Gävle. Även regionens redovisningschef har behörighet att upprätta manuella bokningar. Vi har fått tagit del av från Agresso uttagna användarlistor för de manuella verifikationsnummerserierna där det framgår vem som har registrerat en manuell bokning, i vilken serie den har utförts, i vilken period den avser samt numret på verifikationen. För att säkerställa att upprättande av manuella bokningsposter har skett av behörig person har vi jämfört uttagna listor från Agresso med förteckning över de som arbetar på Ekonomiservice och som har behörighet att skapa manuella bokningar. Jämförelsen har skett utan notering.

Vi har i genomförd registeranalys noterat att 42 personer upprättat åtminstone en manuell bokföringspost under granskad period. Av dessa har 39 personer upprättat fler än 10 manuella bokföringsposter och tre personer har upprättat färre än 10 bokföringsposter. De tre personer som upprättat färre än 10 har upprättat 8, 2 respektive 1 bokföringspost.

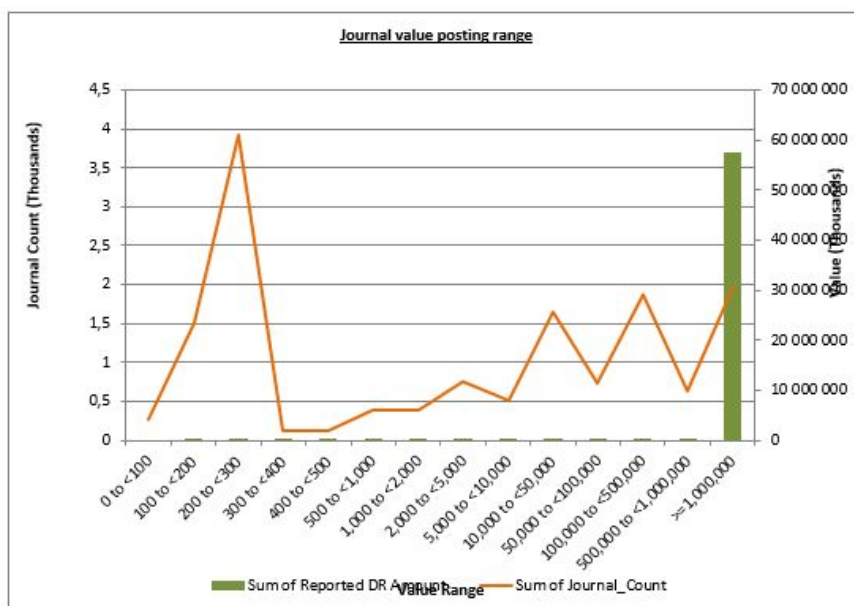
Vidare har vi i genomförd registeranalys noterat vilka tre personer som upprättat flest manuella bokföringsposter under granskad period. Den person som upprättat flest bokföringsposter har upprättat 1584 stycken. Övriga två personer som upprättat flest poster har upprättat 1200 respektive 1032 stycken.

Av genomförd registeranalys framgår också vilka tre personer som upprättat manuella bokföringsordrar till högst värde under granskad period. Den person som upprättat manuella bokföringsordrar till högst värde har upprättat bokföringsordrar motsvarande 17,1 mdkr. Övriga två personer som upprättat manuella bokföringsordrar till högst värde har upprättat bokföringsordrar motsvarande 8,4 mdkr respektive 5,7 mdkr. De tre personer som upprättat manuella bokföringsordrar för lägst värde under granskad period har upprättat för 32,2 tkr, 26,2 tkr samt 0,7 tkr.

Vi har från Ekonomiservice erhållit listor på vilka personer som arbetar på Ekonomiservice och Centralkassan och därmed har rätt att utföra manuella bokningar. Vi har därefter stämt av dessa listor mot de manuella bokningar i registeranalysen där det framgår vilka användare som utfört vilken bokningar. Samtliga manuella bokningar är gjorda av behöriga personer på Ekonomiservice.

I nedan figur 4 visas fördelningen av i vilka beloppsintervall manuella bokningar i manuella journaler sker. Vi har noterat att många manuella bokningar i journaler sker i beloppsintervallet 100–300 kr, vilket förklaras av att de flesta av regionens avgifter ligger inom detta spann.

Figur 4 - Fördelning av värdet av manuella bokningar inom olika beloppsintervall



Manual Journal Value posting ranges

#### 4.1.5 Vidare analys av manuella bokningar

Som en del av granskningen har ytterligare analys av manuella bokföringsposter skett. Denna analys har skett utifrån totalt fem olika sökningar. Nedan presenteras dessa sökningar samt totalt antal träffar som analysen erhållit.

- Manuella bokningar över materialitetsgräns**  
 Sökningen avser alla manuella bokningar över uppsatt materialitetsgräns 400 000 kr. Analysen har gett totalt 2 861 st träffar. Några av dessa bokningar har valts ut för granskning i samband med genomförd stickprovskontroll av manuella bokföringsposter i nästa avsnitt. Stickprovskontrollen har skett utan noteringar.
- Bokningar på ovanliga arbetstider**  
 Sökningen avser bokningar som skett på helgdagar. Analysen har gett totalt 50 st träffar, varav 46 st bokningar har skett på söndagar och 4 st bokningar på lördagar. Några av dessa bokningar har valts ut för granskning i samband med genomförd stickprovskontroll av manuella bokföringsposter i nästa avsnitt. Stickprovskontrollen har skett utan noteringar.
- Bokningar med jämna värden**  
 Sökningen avser bokningar på jämna värden, dvs belopp som slutar med jämna 100-tal, 1000-tal osv. Analysen har gett totalt 603 st träffar. Några av dessa bokningar har valts ut för granskning i samband med genomförd stickprovskontroll av manuella bokföringsposter i nästa avsnitt. Stickprovskontrollen har skett utan noteringar.

- **Bokningar med effekt 30 dagar innan bokningen skapades**

Sökningen avser bokningar som skett men där bokföringen av transaktionen sker 30 dagar tidigare, exempelvis en bokning som skapas 2020-06-28 men bokförs 2020-05-27. Analysen har gett totalt 196 st träffar, dock har ingen av dessa bokningar haft effekt på föregående räkenskapsår, dvs 2019. Några av dessa bokningar har valts ut för granskning i samband med genomförd stickprovskontroll av manuella bokföringsposter i nästa avsnitt. Stickprovskontrollen har skett utan noteringar.

I och med att bokningar kan ske med effekt bakåt i tiden har vi följt upp regionens rutiner för öppning och stängning av perioder i Agresso med personal vid Ekonomiservice. Vid avstämningen framkommer att det finns möjlighet att öppna stängda poster i olika perioder beroende på vilken status perioden har i systemet. Totalt finns fyra olika status för en redovisningsperiod, vilka redogörs för nedan.

N – Perioden är öppen för bokföring.

C – Perioden är stängd, men kan öppnas vid ett senare datum.

P – Perioden är lösenordsskyddad. Vid bokning av en verifikation och beställning av rapporter som bokför verifikationer, uppmanas användaren att ange ett lösenord.

T – Perioden är avslutad och kan inte öppnas igen. Denna status kan inte ändras. Perioderna bör ha denna status när årsavslutningsrutinerna är slutförda.

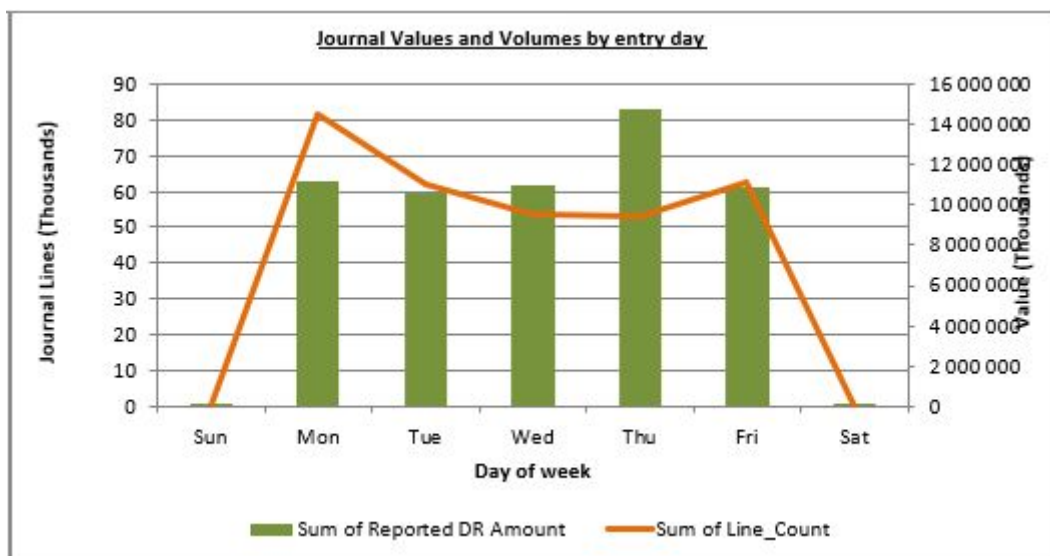
Redovisningschef ger besked när perioderna är färdiga för status T. I första hand är det redovisningschefen som öppnar upp en period som är stängd, alternativet är de personer som har rollen system (Agressosupport och EC för Ekonomiservice redovisning) som kan öppna efter godkännande från redovisningschef. Direkt efter att inläsningen i den öppnade perioden är klar, stängs den åter igen.

- **Bokningar med ovanliga kombinationer av huvudbokskonton**

Sökningen avser krediteringar av intäkter med ovanliga kombinationer av huvudbokskonton. Analysen har gett totalt 158 st träffar. Några av dessa bokningar har valts ut för granskning i samband med genomförd stickprovskontroll av manuella bokföringsposter i nästa avsnitt. Stickprovskontrollen har skett utan noteringar.

Nedan diagram (figur 5) illustrerar antalet samt värdet av bokföringsposter sammanställt per veckodag under granskad period.

Figur 5 - Antal och värde av bokföringsposter sammanställt per veckodag under granskad period

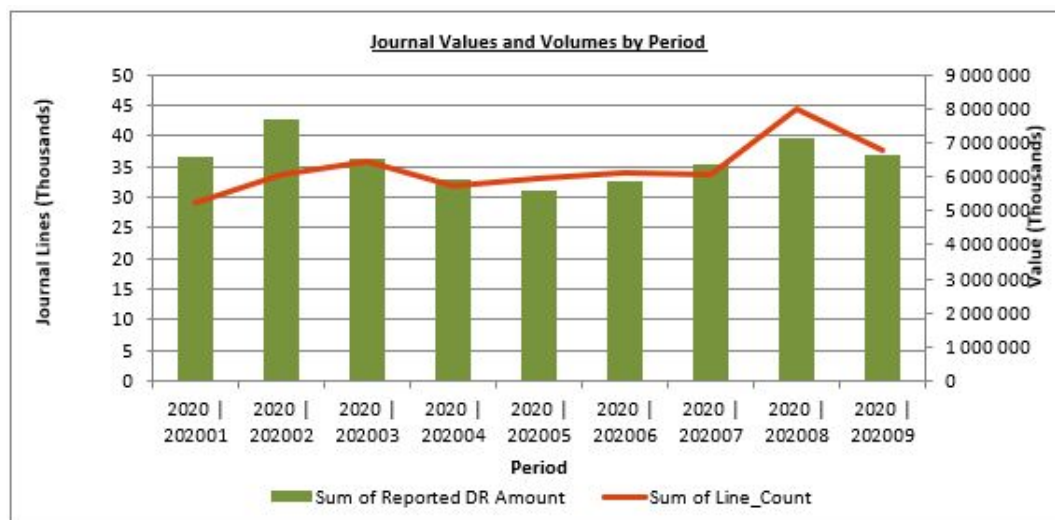


Av diagrammet går att utläsa att antalet upprättade bokföringsposter (orange linje) under granskad period har varit som flest på måndagar, totalt över 80 000 stycken. Summan för upprättade bokföringsposter (gröna staplar) har varit som högst på torsdagar då de överstiger 14 mdkr. Varken antal eller summan av bokförda poster under helgdagar har varit noterbart hög.

Denna fördelning förklaras av att det på måndagar bokas upp transaktioner som hänt under helgen, vilket kan vara intäkter från x-trafik, försäljning av hjälpmedel i SAM-butikerna och intäkter från p-avgifter. fördelningen förklaras vidare av att patientfaktureringen sker på torsdagar.

Nedan diagram (figur 6) illustrerar antalet samt värdet av bokföringsposter per månad.

Figur 6 - Antal och värde av bokföringsposter per månad under granskad period



Av diagrammet går att utläsa att antalet bokföringsposter (orange linje) är som högst i samband med upprättandet av delårsbokslutet i augusti då de uppgår till ca 45 000 stycken. Summan av upprättade bokföringsposter (gröna staplar) är också hög i augusti (ca 7 mnkr) men ännu högre i februari (ca 7,5 mnkr) vilket delvis förklaras av erhållet extra statsbidrag.

#### 4.1.6 Stickprovskontroll manuella bokföringsordrar

Inom ramen för granskningen har vi också genomfört stickprov där vi för 25 manuella bokföringsposter har kontrollerat:

- Vad respektive bokföringsorder avser
- Om det finns stödjande underlag/innehåll till respektive bokföringsorder
- Om respektive bokföringsorder uppfyller kraven i LKBR och RKR's rek nr R1
- Om respektive bokföringsorder är rätt konterad,
- Vem som har upprättat respektive bokföringsorder samt,
- Vem som har läst in respektive bokföringsorder i systemet (Agresso)

Kontrollerade bokföringsposter varierar i belopp. Den minsta uppgår till 21 250 kr medan den största uppgår till 544 832 128 kr. De bokföringsposter som kontrollerats har valts ut från de poster som påträffats i den vidare sökning av manuella bokföringsposter som skett inom ramen för registeranalysen vidare beskriven ovan.

Det framgår på samtliga kontrollerade bokföringsordrar vad de avser. Flertalet avser omföringar och reverseringar, därtill avser ett antal olika typer av lämnade bidrag. För samtliga granskade bokföringsposter finns stödjande underlag bifogat, men vi noterar att underlagen för en av posterna var svår att läsa och förstå innebörden av. Med stödjande underlag avses underlag som legat till grund för upprättandet av respektive bokföringsorder.

Kraven på vad både en verifikation och en rättelse ska innehålla anges tidigare i rapporten, under avsnittet *Grundläggande krav för den löpande bokföringen*. Efter genomförandet av stickproven gör vi bedömningen att samtliga, oavsett om verifikationen är en ny bokföringsorder eller en rättelse av en tidigare bokföringsorder, lever upp till de krav som framgår i LKBR.

Gällande kontering har vi tagit del av Region Gävleborgs kontoplan<sup>1</sup> för att stämma av huruvida respektive bokföringspost har bokförts på ett konto som anses rimligt utifrån vad posten avser. De flesta av de granskade bokföringsposterna är bokförda på bidrags- eller sjukvårdsskonton och avser diverse bidrag samt inhyrd hälso- och sjukvårdspersonal vilket anses rimligt mot bakgrund av vad bokföringsordern avser. Två av de granskade bokföringsposterna är bokförda på konto 2837 Poster för utredning.

Vi har inom ramen för genomförda stickprov också kunnat konstatera att det för samtliga stickprov framgår vem som upprättat respektive bokföringsorder. Ett flertal innehåller namn på den person som upprättat bokföringsordern medan andra innehåller användarnamn (exempelvis om bokföringsordern upprättats i något system).

---

<sup>1</sup> Kontoplan 2020 - Region Gävleborg, senast uppdaterad 2020-10-26.

Slutligen har vi även kontrollerat vilka som har läst in respektive bokföringsorder i Agresso. Enligt uppgift får detta enbart göras av redovisningschef eller av anställda på Ekonomiservice. Vi har jämfört vilka personer som läst in respektive granskad bokföringsorder mot personallistor innehållande samtliga anställda på Ekonomiservice under 2020 och kan konstatera att 24 av 25 bokföringsordrar har lästs in av personal på Ekonomiservice. Den sista bokföringsordern har lästs in av redovisningschef.

## 4.2 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen till övervägande del har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende löpande bokföring.

Bedömningen baseras på genomförd registeranalys som visar på att huvudboken och verifikaten under den granskade perioden är fullständiga. Rutiner finns för öppning och stängning av perioder för att minska risk att bokningar sker på felaktig period. Därtill finns rutiner för omkontering av verifikationer vilket medför att bokföringsposter inte tas bort ur bokföringen. En sådan hantering skapar goda förutsättningar till att verifikationsnummerserierna kan hållas obruten för en tidsperiod.

Det är fastställt vilka personer som får upprätta manuella bokföringsposter. Genomförd registeranalys visar att det är ett begränsat antal personer som har upprättat manuella bokföringsposter. Vi konstaterar att samtliga personer som under perioden har upprättat manuella bokföringsposter är de som tilldelats uppgift att upprätta sådana.

Genomförd gapanalys av verifikationsnummerserierna visar på att brott i nummerserien föreligger gällande leverantörsfakturer. Anledningen till dessa brott förklaras av makuleringar av leverantörsfakturer i huvudboken som inkommit via Proceedo, för vidare hantering i Agresso,. Ekonomiservice är väl medveten om denna hantering och det pågår ett arbete kring detta, vilket vi ser som positivt. I övrigt har de stickprov som genomförts inom ramen för granskningen inte visat på några brott i nummerserierna.

Regionen har enligt LKBR krav på att bevara all räkenskapsinformation i 7 år efter räkenskapsårets utgång. Detta krav gäller även alla icke bokförda verifikationer (brutna verifikationsnummerserier) såsom makuleringar av leverantörsfakturer i Proceedo, och dessa behöver därför vara dokumenterade. Vi har inom ramen för granskningen konstaterat att det i Proceedo kan tas ut rapport över inkomna fakturer som har makulerats i huvudboken för vidare manuell hantering i Agresso, och därmed kan de anses vara dokumenterade.

Genomförd stickprovskontroll av manuella bokföringsposter visar på att bokföringsposterna lever upp till kraven som framgår av LKBR.



# Bilaga 1

Nedanstående bild visar att samtliga verifikationsnummerserier för perioden summerar till noll.

Summary of Document types						
Company Code	Document type	Reported Dr Amount	Reported Cr Amount	Reported Net Amount	Transaction Count	Line Count
	(FA) Avskrivning/internt ränta	187 013 288	187 013 288	0	21	31 972
	(FB) Aktivering anläggning	124 430 392	124 430 392	0	61	592
	(FR) Reversering anläggning - allt utom aktivering	2 568	2 568	0	1	2
	(FS) Försämling/utdragering/nedskrivning	3 057 368	3 057 368	0	2	12
	(FÄ) Övriga ändringar	59 835 266	59 835 266	0	15	128
	Betalningar av leverantörfakturer	6 121 664 982	6 121 664 982	0	514	239 185
	Bokföringsordrar	30 964 968 409	30 964 968 409	0	5 645	198 341
	Fördelning periodisk	3 794 562	3 794 562	0	9	432
	HB - BTS, barn tandvårdssystem	62 946 834	62 946 834	0	619	2 982
	HB - Elvts, öppenvård	2 128 700	2 128 700	0	195	2 636
	HB - Hälsoval, externa vårdgivare	606 426 069	606 426 069	0	148	10 989
	HB - Hälsoval, interna vårdgivare	829 818 308	829 818 308	0	300	13 926
	HB - KKL, lab	636 730	636 730	0	171	342
	HB - Kassa, Bankgirobetalningar	20 066 866 214	20 066 866 214	0	1 129	23 701
	HB - Landlord	242 841 223	242 841 223	0	9	14 346
	HB - PAF, lab	27 450 932	27 450 932	0	10	2 765
	HB - Personec, löner	4 366 031 667	4 366 031 667	0	27	208 609
	HB - Privera Externa Vårdgivare	23 022 737	23 022 737	0	305	1 220
	HB - Sectra, röntgen	165 746 883	165 746 883	0	2 907	5 868
	HB - T99, vuxentandvård	3 485 381	3 485 381	0	1 076	4 304
	HB - X-trafik Ny	686 152	686 152	0	746	15 658
	HB - Zenit, hyra rum läkare	309 400	309 400	0	6	188
	HB - SMS kassa RHSK	877 779	877 779	0	154	3 581
	HB - Sympathy, pat/cyt lab	50 522 277	50 522 277	0	10	82 748
	HB-Bulk, Serviceenheten	14 494 879	14 494 879	0	7 401	14 802
	HB-Gesam, Hjälpmedel	123 751 292	123 751 292	0	9	2 212
	Inköpsfakturer ankomst	15 196 357	15 196 357	0	647	1 934
	Inköpsfakturer definitiv	777 863 673	777 863 673	0	94 172	348 736
	Interimsboken, lev.faktura SU14	1 930 506 510	1 930 506 510	0	18	116 477
	KIS Återredovisning Inkasso/Gvea	5 566 246	5 566 246	0	191	26 059
	KR Manuella inbetalningar	55 493 240	55 493 240	0	2 188	5 199
	KR Manuella inbetalningar för återbet	1 443 059	1 443 059	0	5 314	10 640
	KR Manuella kundtransaktioner	629 900	629 900	0	100	203
	KR OCR-inbetalningar	764 682 407	764 682 407	0	189	424 489
	KR 'Nedskrivning' av kundfakturer	2 772 375	2 772 375	0	146	10 590
	KR Återredovisning Inkasso/Gothia	712 982	712 982	0	73	6 808
	LR - Leverantörfaktura manuellt	6 918 329	6 918 329	0	120	268
	Leverantörfakturer definitiv	4 763 807 890	4 763 807 890	0	130 143	410 902
	Manuell kreditering	379 914	379 914	0	2 081	4 523
	O11 - Kundfakt fr Gesam Hjälpmedel Sam	54 627 876	54 627 876	0	3 131	12 299
	O12 - Kundfakt fr Gesam Privatpersoner	334 553	334 553	0	1 078	4 073
	O13 - Kundfakt fr Hälsoval, Ulp	13 222 795	13 222 795	0	8 021	16 042
	O15 - Kundfakt fr Privera, ULP	578 506	578 506	0	947	1 894
	O17 - Kundfakt fr Sympathy	1 438 662	1 438 662	0	143	286
	O18 - Kundfakt fr Excella	359 285	359 285	0	106	321
	O19 - Kundfakt fr Excella bilagor	50 891 720	50 891 720	0	1 314	2 628
	O20 - Kundfakt fr Sectra, röntgen utebli besök	1 800	1 800	0	9	18
	O22 - Kundfakt fr Plattform24 Antikropp	1 000	1 000	0	5	10
	O49 - Kundfakt reg med bilaga web, Ekonomi	16 522 038	16 522 038	0	366	1 320
	O50 - Kundfakt reg på web, Ekonomi	11 185 471	11 185 471	0	139	496
	O7 - Kundfakt fr Zenit, lägnetsbokning	443 350	443 350	0	90	180
	O9 - Kundfakt fr X-trafik Ny	22 175 383	22 175 383	0	1 434	5 478
	OA - Kundfakt fr Asynja XML	3 584 559	3 584 559	0	405	1 358
	OE - Kundfakt fr Elvts	1 116 572	1 116 572	0	767	1 543
	OF - Manuellt reg. kundfakt Lokalt	136 868 689	136 868 689	0	3 094	8 891
	OG - Manuellt reg. kundfakt XML	265 302 795	265 302 795	0	5 319	16 288
	OK - Kundfakt fr KKL, Kernlab	8 394 904	8 394 904	0	1 272	2 643
	OL - Kundfakt fr Landlord	18 268 251	18 268 251	0	343	686
	OO - Kundfakt fr Mobimed, amb	8 794 848	8 794 848	0	1 131	2 262
	OP - Kundfakt fr PAF, lab	2 210 084	2 210 084	0	221	444
	OP1 - Kundfakt fr PMO	505 770	505 770	0	1 196	2 401
	OP2 - Kundfakt fr PMO ULP	524 697	524 697	0	728	1 456
	OR - Kundfakt fr Sectra, röntgen	15 373 504	15 373 504	0	304	910
	OS - Kundfakt fr Surf, SV	42 600	42 600	0	87	195
	OS2 - Kundfakt fr Surf, ULP	68 639 136	68 639 136	0	8 374	16 756
	OSA - Kundfakt fr alla	80 445 404	80 445 404	0	4 173	843 786
	Overhead	38 215 511	38 215 511	0	9	2 256
	Periodiseringsverifikationer	1 508 225 477	1 508 225 477	0	4 822	42 582
	Periodiska automatkonteringar	555 325 227	555 325 227	0	9	82 226
	Reverseringar	7 311 525 849	7 311 525 849	0	7 940	91 027
	TB - Bokföring av tidsransaktioner Tidprojekt	14 619 354	14 619 354	0	9	298
		<b>82 688 648 844</b>	<b>82 688 648 844</b>	<b>0</b>	<b>726 877</b>	<b>3 411 414</b>

2021-01-25

*Karin Magnusson*

*Cecilia Axelsson*

---

*Uppdragsledare*

---

*Projektledare*

---

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Region Gävleborgs förtroendevalda revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 25 maj 2020. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.